

Beogradske Novine

Broj 25.

BEOGRAD, nedjelja 27. februara 1916.

GODIŠTE II

UREDNIŠTVO I UPRAVA: BEOGRAD, ČUBRINA ULICA 3.,
TISKARA: ULICA VUKA KARADŽIĆA br. 26.

SVI SE DOPISI ŠALJU NA ADRESU:
„BEOGRADSKÉ NOVINE“, ETAPNA POŠTA 131.

RATNI IZVJEŠTAJI.

Izveštaj austro-ugarskog generalštaba.

Zvanično se javlja:

K. B. Beč, 26. februara.

Balkansko bojište:

Naše čete doprle su do kopnenih uzina istočno i sjeverno od Drača.

Rusko i talijansko bojište:

Nema ničeg novog.

Zamjenik glavnog generalnog stožera
podmaršal pl. Höfer.

Razbijen lanac utrvjenja kod Verduna.

K. B. Berlin, 26. februara.

Jaka utvrda Douaumont, sjeverna tačka vrlo utrvjene linije Verdun, pala je juče do podne u naše ruke. Utvrdu je uzela na juriš pješadijska regimenta broj 24., i utvrda se nalazi čvrsto u njemačkim rukama.

Izveštaj njemačkog vojnog vodstva.

K. B. Berlin, 26. februara.

Zapadno bojište:

Kako se naknadno javlja, noću 25. februara odbijen je jedan engleski napad istočno od Armentieres. U Champagne napali su Francuzi položaje južno od Sainte Marie-a-Py, koje smo mi od njih oteli 12. februara. Uspjelo im je da prodru u prve redove šančeva, od prilike u dužini od 250 metara.

Istočno od Maas-a, u prisustvu Njegovog Veličanstva Cara i Kralja, koji je bio prisutan na bojištu, izvojevani su znatni uspjesi. Hrabre čete zauzele su visove jugoistočno od Louvemont-a, selo Louvemont i grupu utrvjenja, koja leže istočno od tog sela. Stalno prodirući napred brandenburška regimenta prodrla je do sela i utvrde Douaumont, koju je poslje na juriš i zauzela.

U dolini Woewre slomljen je neprijateljski otpor u kraju Marcheville (južno od drumca Metz-Paris). Naše čete gone u gustim redovima neprijatelja koji odstupaju.

Rusko bojište:

Sem uspješnih borbi naših predstraža nema da se javi ništa značajno.

Balkansko bojište:

Položaj je nepromenjen.

Izveštaj francuskog generalštaba.

K. B. Beč, 26. februara.

Izveštaj francuskog generalštaba od 25. februara:

3 sata podne. U krajevima sjeverno od Verduna nastavlja se slabija artiljerijska borba. Mi smo se utvrdili na položajima iza Beaumonta, na visovima koji se nalaze istočno od Champneuville i južno od Ornes-a. Na ostalim dijelovima fronta prošla je noć na miru.

11 sati noću. U krajevima sjeverno od Verduna padao je preko dan snijeg. Još uvijek se vodi jaka obostrana artiljerijska borba na cijelome frontu, naročito istočno od Maas-a, gdje se borba nastavlja i dalje ogorčeno. Mnogo vrlo jakih napada Nijemaca protiv Poiore, odbijeno je. I jedan njemački napad na naše položaje u Bois Vauche takogjer je odbijen.

Vazdušni napad na Englesku.

164 mrtvih i ranjenih.

K. B. London, 26. februara.

(Zvanično.) Konačno je utvrđeno, da je pri vazdušnom napadu od 31. januara poginulo i ranjeno 164 lica. Broj bačenih bombi izneo je 353.

Car Ferdinand u Koburgu.

K. B. Koburg, 25. februara.

U 14 po podne car Ferdinand, vojvoda od Sachsen-Koburg-Gotha, prijestolonasljednik princ Cyrill izašli su iz salonskog vagona svoga voza i odvezli su se u palatu, gdje će car sa princem stanovati. Car se sa svojim sinovima pojavio na prozoru i u kratkom govoru zablagodario je sakupljenom svijetu na njegovoj vjernoj odanosti.

Car o njemačkoj pobjedi.

K. B. Koburg, 26. februara.

Omladina u Koburgu priredila je caru Ferdinandu bakljadu. Car je sa balkona držao govor, u kojem je toplo zablagodario na pozdravima, pa je zatim rekao:

„Današnji dan pripada upravo prijatnim vijestima, koje su sa zapada došle. Te vijesti našle su u mome savezničkom srcu svoj odjek. Kao vjeran saveznik njemačkog naroda i njegovog cara kličem zajedno sa gragjanstvom Koburga: „Slava njemačkoj vojsci, živio car Wilhelm!“

Italija neprijatelj Srbije.

Autentična saopštenja sa diplomatske strane.

Od jedne ličnosti, koja je o posljednjim diplomatskim dogadjajima u Srbiji dobro obavještena bila, dobili smo mi slijedeća saopštenja, koja bacaju vrlo jasnu svjetlost na balkansku politiku Italije.

Naš prijatelj veli slijedeće:

Od jednog talijanskog državnika, koji u spoljnoj politici svoje zemlje zauzima vrlo ugledno mjesto, učinjena je, prilikom razgovora sa drugim diplomatima entente, slijedeća sasvim otvorena izjava: „Italija ne može nikad dopustiti, da Rusija preko Srbije dogje na Jadranskomore.“ („Il faut que l'Adriatique reste une mer austro-italienne“.)

Na nešto začugavajuće pitanje, da i sama Italija, kao cilj svoje politike, teži da Austro-Ugarsku potisne sa Jadranskog mora, odgovorio je talijanski državnik, lako sležući ramenima: „Ja ne vjerujem, da će Austro-Ugarske ikad nestati, jer je ona potrebna za evropsku ravnotežu.“ U tom odgovoru, a još više u sleganju ramenima, kojim je bio popraćen, iskazana je nesumnjiva tačnost sopstvene politike.

Ove vrlo značajne izjave date su u ono doba, kada je ententa na Balkanu bila razvila svoju najveću diplomatsku vještinu, da bi neutralne države, Rumunjsku, Grčku i Bugarsku privukla na svoju stranu. Italija, — taj utisak imao je svaki od nas, koji je ma koliko imao posla s tim pregovorima — nije s punim srcem učestvovala u tom radu. Jer Italija i ako je na jednoj strani bila voljna da za prevlast na Jadranima primi borbu sa Austro-Ugarskom, ona se na drugoj strani morala obezbijediti od toga, da u toj borbi slučajno ne vrši zaprežnu uslugu Srbiji i Rusiji, koja iza ove stoji. Interesi Italije bili su već unaprijed podvojeni, i zbog ove tačnosti pojmljivo je kolebljivo držanje rimske vlade prilikom pregovora s proljeća 1915. god.

Jedno je bilo svima nama jasno: Italija je uvijek radila protivu interesa Srbije, i uvijek je s velikim nepovjerenjem gledala na njene težnje. Ti suprotni interesi došli su skoro u sukob, kad se o tome prepiralo, kako Austro-Ugarsku, pošto bude pobijegjena, treba podijeliti. Srbija je, sem Bosne i Hercegovine i Hrvatske, tražila Dalmaciju i Albaniju, dokle je Italija obe ove posljednje zemlje, kao i cijelu jadransku obalu, za sebe tražila. Engleska i Francuska zastupale su više gledište Italije, dokle je Rusija bila

na strani Srbije, kojoj je htjela da pribavi naknadu za to, da Rumunjska dobije od austro-ugarske medvegje kože Banat, koji je tako isto Srbija tražila, a Bugarska od Mačedonije — istina tek poslije rata — graničnu liniju od Patarize, na tačci gdje se nekadanja srpsko-bugarska granica do-dirivala, u pravoj liniji prema manastiru Sv. Naumu na Ohridskom jezeru, „spornu zonu“ iz starog balkanskog saveza. Nije se mogao postići sporazum između obe strane i Italija, koja se bila već suviše mnogo osmjelila, morala je Austro-Ugarskoj objavi-ti rat.

Kada se poslije ovoga entente obratila Sofiji, kao glavnom mjestu svoga rada, da bi Bugarsku privoljela za pohod protivu Carigrada, Italija se na sasvim otvoren način držala protivno. Kad su poslanici entente predali ministru predsjedniku Radoslavovu note svojih vlada, moglo se imati uvjerenje, da će note talijanskog poslanika biti uvijek naj-slabije i najblažije. Talijanske diplo-mate nisu nikad tajile, da su oni unapred uvjereni, da će trud entente, da Bugarsku za sebe zadobiju, biti uzaludan. Za pod-muklu talijansku politiku važno je, što Ita-lija, i ako je u Bugarskoj gledala budućeg saveznika Austro-Ugarske, težnje sofijskog kabineta nije istina potpomagala, ali im nije činila ni smetnje. Za držanje Italije prema Bugarskoj bilo je mjerodavno, što je Bugarska zbog Mačedonije bila smrtni neprijatelj Srbije i Italija nije ništa od svoje strane preduzimala da između obe zemlje omogući spo-razum. Dosta je palo u oči, što je tali-janski poslanik u Sofiji, kad je tamošnjim poslanicima entente od njihovih vlada bilo naređeno da napuste Bugarsku, ostao je-dini bez ikakvih upustava. Kako se govo-rilo, baš je onda bila prekinuta brzozjavna veza između Rima i Sofije (!). Što se tali-janski poslanik ipak pridružio svojim dru-govima, to bi se možda moglo tumačiti nje-govim ličnim osjećajima stida.

Ja mislim da sam vam dosta jasno razložio tajne podvige talijanske balkanske politike. Kad se ona na taj način razgoliti, onda će se razumeti, zašto Italija nije ni prstom mrdnula da srpsku vojsku spase od propasti, i zašto je ostavila Crnogorce da u njihovim brdima gladuju. Ali će se još bolje razumjeti, zašto Italija nije poslala svoje trupe u Solun, jer solunska ekspedicija entente ima u krajnjoj tačci za cilj, da Srbiju zaštiti od četa centralnih vlasti.

U ostalom, dodao je prijatelj „Beo-gradskih Novina“ — „ja imam jakog osnova da mislim, da su obaveze, koje je Italija prema ententi uzela na sebe, takve, da ona ne može ni u kom slučaju biti primorana da van svojih sopstve-nih granica ugje u kakvu akciju. Kao dokaz tome ja mogu navesti riječi jed-nog francuskog diplomate, koji je, upitan o uslovima saveza Italije sa ententom, ovako odgovorio: „Uslovi su tačno odre-gjeni i ja smatram da je sasvim isključeno, da Italija nešto više od svojih obaveza čini ili da može činiti“.

Pobjeda na svima frontovima.

Po intenzivnim borbama na svima frontovima karakteristična je posljednja nedjelja. Dok se Rusi, na sjeveroistočnom bojištu još nikako nisu opo-ravili od posljednjih poraza, koje su sami sebi zadali svojom velikom ofenzivom protiv austro-ugarskog fronta na granici Besarabije, još dok je

bojište kod Soluna zastrto misterioznim velom, i dok i Talijani na fronti kod Soče ne mogu ništa, imaju da se zabeleže veliki uspjesi za cen-tralne vlasti na zapadnom bojištu, gdje se savezni-ci Austro-Ugarske, Nijemci, bore sa svojim glavnim neprijateljima Englezima i Francuzima, i u Arbaniji.

Sa svojom poznatom energijom preduzeli su Nijemci napad na dva mjesta na zapadnom bo-jištu, i odmah u prvom napadu izvojevali su veliku pobjedu. U kraju Verdun probijen je fran-cuski front u dužini od deset kilometara, i Nijemci su zauzeli neke položaje druge francuske linije. Pobjeda, koju je izvojevala armija njemačkog prijestolonasljednika, od velikog je značaja, i deset hiljada zarobljenih francuskih vojnika na zapadnom frontu, gdje se već mjesecima vodi borba za svaki pedalj zemlje, najbolje pokazuju koliki je značaj ove pobjede.

U Arbaniji se zada vode borbe oko Drača. Talijani, koji su se udružili sa zloglasnim krva-vim arbanaškim vojgom Esadom, pokušali su da zadrže napredovanje austro-ugarskih četa prema Draču. Poslje iskustava do kojih je došlo na fronti kod Soče, gdje talijanske čete, i pored svoje mnogobrojnosti ništa nisu mogle učiniti protiv hrabrih sinova Austrije i Ugarske, moglo se očekivati, da će i u Albaniji, gdje nisu toliko mnogobrojniji, u otvorenoj borbi, izvući tanji kraj. Austro-ugarska vojska, Kövess-ova armija, kojoj je dodeljeno, da zajedno sa bugarskom vojskom, koja prodire iz Makedonije, oslobodi Arbaniju od njenih tlačitelja, čini zadivljavajuće operacije. Talijani su utvrdili Drač kao i Valonu, i djelom su tamo poslali svoje najbolje čete, kao brigadu Savona. Ali napad na Drač vrši se sa takom sigurnošću i prodire se naprijed sve ko-rak po korak, sve bliže sigurnoj pobjedi, osvo-jenju gradu.

Po zvaničnim izvještajima austro-ugarskog generalštaba može se tačno pratiti tok operacija. Pošto su podignuti putevi u neprohodnoj zemlji, morala je biti prva briga austro-ugarske vojne uprave da preseče vezu između Drača i Va-lone. Ovo je učinjeno zauzećem Kavaje. U isti mah je zatvoren i obruč oko Drača posredanjem strategijskih položaja sjeverno i južno od Drača. I tek poslje, 23. ov. mjeseca, otpočeo je napad. Istoga dana prije podne na juriš su osvojeni prvi talijanski položaji kod Pažar Šijaka; a već u podne osvojeni su i glavni talijanski položaji, koje su branile najbolje talijanske čete. U isto vreme su Talijani, i plaćenici Esadovi, izbačeni iz utvrgjenja kod Sasso bianto, od prilike na 10 kilometara jugoistočno od Drača.

Pokazalo se pri tome, da i italijanske naj-bolje trupe mogu onako isto brzo da bježe, kao i albaneske komite. Danas se nalaze skoro sva pristanišna postrojena u Draču pod vatrom au-stro-ugarskih topova i Talijani, koji će, po iz-vještaju austro-ugarskog generalnog štaba, pro-dužiti svoje bjegstvo i na vodi, mogu se samo pod kišom austro-ugarskih granata ukrcati u brodove.

Da se nezaboravi: bila je i jedna talijanska flota sakupljena u dračkim vodama, radi potpo-maganja trupa na suvu. Ali od tog potpoma-ganja niti su te talijanske trupe što opazile, niti njihovi napadači. Talijanska flota bila je tu — i to je bio ceo njen rad.

* * *

Sad je baš stigla vijest, da su njemačke trupe na juriš uzele utvrgjenje Douaumont na desnoj obali Maasa, glavnu oslonu tačku sjevero-istočnog sektora velike tvrgjave na Maasu, Ver-dun-a. Prvi napad preduzeli su Njemci 23. februara, doprli su do obale Maas-a i tu zauzeli mjesto Samogneux. Njemci se nisu htjeli zadovoljiti sa polu uspjehom, preduzeli su juriš na utvrgjenje Douaumont, koji je, kao što brzozjav javlja, sjajno ispao. Protivnapadi, koje su Francuzi morali preduzeti, propali su i Njemci su ostali gospodari situacije. Ova se zbog toga za Fran-cuze znatno pogoršala, jer pukotina, koja je otvorena u odbranbenom obruču Verduna, jedne od najjačih tvrgjava na svijetu, ne može se tako lako zatvoriti. I tako njemačka ofenziva, od koje Englezi i Francuzi odavna strahuju, otpočela je sretno.

Sazonovljev govor u Dumi.

Ruski ministar spoljnih poslova Sazonov otvorio je Dumu jednim dužim govorom 22 fe-bruara. Na žalost nemamo mjesta da cio ovaj govor doslovno donesemo, i ako u njemu ima toliko nevjerovatnih laži, da zacijelo u njih ne vjeruje ni ruski narod, koji se nalazi pod toli-kim uticajem ruske policijske cenzure. Tražili smo pre svega da vidimo šta je Sazonov u svome dugačkom govoru rekao na prvom mjestu o Balkanu i o Srbiji, i u cjelom Sazonovljevom govoru našli smo samo ove beznačajne riječi koje se odnose na Srbiju:

„Žalosne vijesti stižu do nas iz krajeva koje je posjeo neprijatelj. Ne vidite šta se dešava u Poljskoj, u ovom našem bratskom narodu, šta se dešava u herojskoj Belgiji, a šta u teško iskušanoj Srbiji.“

I odmah zatim nastavlja da govori o Belgiji. Govori o belgijskoj špijunki Miss Cavell i njenom pogubljenju (ona je zlopotrebile gostoljublje njemačkih četa u cilju špijunaže) to, je za njega važnije, nego sudbina srpskog naroda, obmanje-nog od srpske vlade. Gospodinu Sozonovu je važnije da lažima uzaludno pokušava da omalo-važi upravu centralnih vlasti u Poljskoj nego da kaže koju riječ utehe i priznanja za Srbiju i Crnu Goru. Da, Sazonov čak neće srpskom narodu da prizna ni da je herojski, i ako se srpski narod za ruski kaput borio sa više herojstva nego što se ruski narod borio za rusku košulju. Ne, on Bel-giju naziva herojskom zemljom, a za teško iskušanu Srbiju nema ni riječi praznog obećanja. Ni riječi ni za Crnu Goru. Samo obično sažalje-vanje — to je sve. Rusija sasvim napušta slo-venske države.

Crnogorski kralj Nikola interniran.

„Birževija Vjedomosti“ javljaju: Diplomati četvornoga sporazuma dovršili su istragu o ka-pitulaciji Crne Gore. Od Rusije su sudjelovali u istrazi: poklisar pl. Giers, od Italije ministar-predsjednik Salandra i ministar izvanjskih posala barun Sonnino, od Francuske ministar Denis Cochin. Ovi su tačno ispitali izvještaje o infor-mativnim razgovorima s kraljem Nikolom i mi-nistrom-predsjednikom Mijuškovićem, te došli do jednodušnog zaključka, da kralj Nikola ne može oboriti tvrdnje austro-ugar-ske diplomacije. Dokazano je, da nije za predaju oružja dao pobudu general pl. Kövess, već kralj Nikola. Ententne su vlasti na to zaključile, da odrede za kralja Ni-kolu boravištem do konca rata mjesto, koje je udaljeno od glavnih gradova četvornog spora-zuma. Kralj se Nikola mora kloniti za to vri-jeme svake političke djelatnosti ili izjava, kao što i svakog pokušaja, da dodje do sveze s prin-cem Mirkom ili kojom drugom ličnošću, koje su ostale u Crnoj Gori.

Daljni jedan brzozjav iz Rotterdama javlja:

Prema viesti iz Pariza pazi francuska cen-zura s najvećom pomnjom, da u francusko no-vinstvo ne udje nikakva vijest o kralju Nikoli. Kralju je zabranjeno, da bez dozvole francuskog činovnika, koji je dodeljen u njegov stan, prima novinare. Iz toga jasno proizlazi, da je kralj Ni-kola zapravo državni zatočenik Francuske.

Ovim vjestima ima malo šta da se doda. One i same dosta rečito govore. Da se kralj Nikola, poslje svojeručnog pisma koje je uputio našem uzvišenom monarhu i u kome je tražio milost za svoj narod držao lojalno i da je ostao u zemlji, bilo bi mu uštegjeno poniženje koje su mu sada zadali njegovi savjesnici i prijatelji, ispitujući ga prvo kao krivca, i najzad kažnja-vajući ga za laž i internirajući ga. To je mor-alni slom koga je imao da preživi stari vlada-lac Crne Gore, ali je on sam doprineo za taj svoj slom.

Austro-Ugarska.

Iz magjarskog donjeg doma.

Privredno zblizenje prema Turskoj.

K. B. Budimpešta, 25. februara.

U današnjoj sednici gornjeg doma primljen je izvještaj ministra predsjednika odnosno upotrebe vanrednih punomoćija za vrijeme rata. U toku debate upozorio je ministar predsjednik grof Tisza na po-

RATNA POŠTA

Zajedničko izvještajno odjelenje Crvenog Krsta u Beču, (Die Auskunftsstelle für Kriegsgefangene des gemeinsamen Zentralnachweisbureaus des Roten Kreuzes in Wien I. Iasonirgottstrasse 6) moli, da se javi za mjesto stanovanja i stanje zdravlja slijedećih osoba. Svi se dopisi, pitanja i odgovori šalju putem car. i kralj. vojnih vlasti na naše uredništvo:

Br. 6467/53 O sadašnjem mjestu stanovanja i stanju zdravlja Eugene Lepine kao i o njegovoj gospođi i četvoro njegove djece. Imenovani je bio postavljen za knjigovogju kod francuskog društva za bakarne rude u Boru u Srbiji.

Br. 6484/54 Pitati kod Petra Krsmanovića u Kraljevu, o sadašnjem mjestu stanovanja i zdravlju Momira Pribaka i Aćimovića, dalje, da se isporuči, da se Laza Krsmanović nalazi zdravo.

Br. 6552/56 O stanju zdravlja Darinke Ilić, u kući Vase Vasiljevića u Čačku.

Br. 6552/57 O sadašnjem mjestu stanovanja i zdravlju Dušana Gjorgjevića, trgovca u Negotinu (okružuje krajinsko), kao i njegovoj gospođi Dukatinki Gjorgjević i njihovih petoro djece.

Br. 6552/58 O sadašnjem boravištu i zdravlju Miss V. Hyett, milosrdnoj sestri engleskog Crvenog Krsta, koja je sa misijom Dr. Berry došla u Srbiju.

Br. 6272/59 O mjestu stanovanja grčkog podanika Atanasija Const. Achlaulis, koji je od jula mjeseca 1915. godine, kao vojni ljekar, u službi srpske vojske, i u posljednje vrijeme bio je u bolnici u Palanci.

Br. 6272/60 O mjestu stanovanja i zdravlju porodice Vukosava Milekića, koji se sada kao ratni zarobljenik nalazi interniran u Mathausenu. Njegova se porodica nalazi u Donjem-Lajkovcu, srez kolubarski, okrug valjevski.

Br. 6272/61 Gospođi Mileni Nešić, na adresu Todor Simovića, advokata u Kragujevcu, da se saopšti, da je njen muž dr. Milovan Nešić, kao liječnik, dobio mjesto u izbjegličkom logoru Steinklamm-u blizu St. Pölten — Donja Austrija, da je sada u stanju da je primi i da ona može doći k njemu.

Br. 6355/62 Moli se za saopštenje o zdravlju dr. Matanovića na Cetinju, koga pozdravljaju Krylove iz Ženeve.

Br. 6332/64 Moli se za izvještaj o sadašnjem stanju zdravlja i mjestu stanovanja porodice Šace Nikolajevića u Kragujevcu.

Br. 6363/65 Moli se za izvještaj o zdravlju Mike Popovića i Jove na Cetinju; i njima treba saopštiti, da je Mitar zdrav i da ih pozdravlja.

Br. 6354/66 Da se saopšti Lenki Mandilović, Braće Nedića ulica, broj 4. u Beogradu, da je njen muž dobio njeno pismo i očekuje što prije njen izvještaj u Ženevi. Moli da se odgovor saopšti.

Br. 6356/67 Da se izvjesti Persida Stanković u Beogradu, Skopljanska ulica, broj 2.: njen sin Dimitrije i ujak Svetozar saopštavaju joj, da je otac Jovan 9. januara umro u Draču.

Br. 6561/67 Traži se izvještaj o mjestu stanovanja i zdravlju članova glavnog odbora srpskog crvenog krsta:

Dr. Vojislav M. Subotić, podpredsednik društva, ostao u Peći.

Dr. Marko F. Leko, ostao u Kruševcu. Dragutin Gjorgjević, sveučilišni profesor, ostao u Kruševcu.

Toma Stojadinović, sveštenik, ostao u Kruševcu.

Dr. Vojislav Gjorgjević, ostao u Palanci.

Milan Jevtić, ostao u Palanci.

Br. 6552/68 O sadašnjem mjestu stanovanja i zdravlju Amadeo Posatio (ili Tosatio), njegovoj ženi Costanzi i kćeri Sofia Lorosta, — svi su oni stanovali u Svilajncu.

Br. 6523/69 O zdravlju i sadašnjem mjestu stanovanja engleske podanice Dalhouse Young. Pomenuta gospođa došla je sa 2. britanskom farmerskom misijom u Srbiju, ostala je u srpskoj vojnoj bolnici u Lusitza (?), i možda je tu zarobljena.

Br. 6519/70 O sadašnjem mjestu stanovanja i zdravlja engleske podanice Fanny Arnott. Došla je u Srbiju sa sanitetskom misijom dr. Berry, i ostala je sa tom misijom u Vrnjačkoj Banji, gdje je verovatno i zarobljena.

Br. 6456/71 O sadašnjem mjestu stanovanja i zdravlju doktorove udovice, gospođe Milice Pantelić, rođjene Kindermann iz Beča, stare 48 godina, sa stanom u Novom Pazaru.

Br. 6514/72 Gjurić Jovan, stanovnik u Lajkovcu, okrug valjevski, izveštava se, da je kao civilni internirani u Nezsideru, 2. januara 1915 godine, umro Gjurić Živojin, koji je rođen 1870 godine, u Rejkovcu. (Nastaviti će se.)

Iz posljednjih dana Srbije.

Zabilješke iz posljednjih dana srpske uprave.

Srpsko-crnogorsko „bratstvo“.

I u najtežim i najkritičnijim trenucima Srbije vlada je Nikole Pašića nalazila dosta vremena da raspravlja sitna pitanja, koja stalno podržavahu zaoštrenost odnosa s Crnom Gorom.

Crna Gora je stupila uz Srbiju solidarno u rat protiv Austro-Ugarske, i blagodareći ruskom uticaju na Cetinju, Crnogorci su bili toliko predusretljivi, da je izgledalo, kao da je crnogorski dvor zaboravio na sve uvrede, koje su mu učinjene iz beogradskog konaka i da je povraćeno bratstvo i ljubav između kraljevskog tasta i zeta. Ali to je bilo samo prividno.

Između Srbije i Crne Gore nije bilo iskrenosti ni ljubavi ni jednog trenutka. Nesloga između Srbije i Crne Gore bila je stalno na dnevnom redu, jer je Petar Karagjorgjević mrzio svoga tasta na Cetinju, i uopšte cijeli crnogorski kraljevski dom.

Eto nekoliko do sada još neobjavljenih autentičnih pojedinosti, koje lijepo ilustruju srpsko-crnogorsku „ljubav“ i „bratstvo“.

Rusija je finansirala Crnu Goru i u dva maha u 1914. godini mjeseca septembra i mjeseca oktobra, poslala je preko Srbije novac za Crnu Goru. Kada je 1915. godine, mjeseca januara, Rusija opet poslala svoga izaslanika sa novcem za Crnu Goru, Srbi su ruskog izaslanika prosto zadržali u Nišu. Kako se pak u to vrijeme u Petrogradu više slušala riječ Srbije nego Crne Gore (i ako je kralj Nikola i tast ruskog velikog kneza Nikolaja Nikolajevića) Rusija je dala svoj pristanak, da u buduće Srbija, novcem entente, finansira Crnu Goru. I tada je, razume se, nastao čitav niz svagja. Pašićeva vlada je primila novac za Crnu Goru, ali nije htjela ništa za nju da izdaje.

Sa Cetinja su u prvi mah protestovali, pa kada protesti žicom ne pomogše ništa, poslat je sa Cetinja u Niš, kao izaslanik Crne Gore general Bećir (ovo je onaj isti general što je sada potpisao u ime Crne Gore ugovor sa Austro-Ugarskom o polaganju oružja). General Bećir je došao u Niš kao izaslanik crnogorskog kralja, ali kako je rgjavo tamo bio primljen od srpske vlade i srpskog prijestolonaslednika, i ako je zvanični izaslanik Crne Gore, to su najbolje vidjeli oni, koji su tih dana bili u Nišu, a po najbolje bi o tome mogao pričati sam general.

Generalu će možda biti nepoznato, da je tih dana kada je on bio u Nišu, i kada ga je Pašić možda primio nasmejana lica, objećavajući mu vjerovatno šarenu lažu, taj isti Pašić izdao nalog svome kolegi ministru policije da motri na „Bećira i njegovo društvo“, jer mu Bećir iz-

Podlistak.

U ruskome ropstvu.

(Nastavak)

Jedan nešto razumnije ruski časnik, koji je između nas tražio nekoliko dobrih zemljoradnika, koji bi ga — kao što je sam rekao — mogli nešto poučiti u poljoprivredji sa modernim mašinama, rekao nam je, da nam je obrok čaja i šećera zato ukinut, što je to propisano većom naredbom no što je represalija; u Austro-Ugarskoj i Njemačkoj tako isto zarobljenici ne dobijaju ni čaja ni šećera. Dakle nije se moglo ništa učiniti. Mi smo, doduše, jednom jako burnom debatom sa zapovjednikom sprovoda, pukovnikom Bufius-om, koja zbog žučnog temperamenta ovog gospodina nije prošla bez smešnih scena, jedno uspjeli, na ime, da su nam najzad posle dvomjesečnog ruskog lutanja dali čistu preobuku i toplo kupanje. Gospodin pukovnik je sam rublje izdavao, da mu ne bi što iz magacina — koji je, kako mi izgleda, bio najmanje sa sedam katanaca zaključan — nestalo; ali njegovi ljudi su bili pametniji, te su nakon toga, vodili renta-

bilnu trgovinu sa jeftinim rubljem. Dakle rubljem i kupanjem smo se snabdeli, ali protivu ukidanja čaja i šećera, i protiv smanjivanja porcija mesa, nije se moglo ništa učiniti. U ostalom, primjetili smo, da su i ruski vojnici manje primali. Ova štednja nije bila samo prema nama, već je njen cilj bio, da se državi pomogne u njenim velikim ratnim izdacima!

Na sreću, moglo se ovda-onda naći kakav lakši posao u opištni i zarobljenici su za taj rad dobijali povećan obrok boljega kruha i 30 kopjeki nadnice. Ili su se kopali propusti za vodu, jer kanalizacija nije bila u ovoj velikoj varoši, ili su se pak trotoari popravljali. Naravno ne sme se ni pomisliti da su trotoari u Sarapulu kao naši. U Sarapulu behu to samo nekoliko dugih dasaka koje su postavljene na kladama ispred kuća, i tada je svaki, koji se je usudio da preko njih pregje, mogao da pokaže svoju vještinu u balansiranju. No, da sam Perm prije vidjeo, ne bih očekivao od Sarapula što bolje.

Mi se nismo javljali za rad ma kakve vrste; ali kada je jednoga dana k nama došao jedan ruski preduzimač sa iskrenim licem, koji je 40 ljudi tražio za posao u šumi, javili smo se i

nismo se imali zašta kajati. Već po podne bil smo na krovu jednog lokalnog broda na Kami, čiji su nas talasi posle nekoliko sati odneli k jugu na obalu Permer gubernije u usamljenu šumu.

Skoro sa bolom pomišljam na seču drva u usamljenoj šumi. Tamo sam ostavio 39 druga i jednome od njih — jednom valjanom Vestfalcu, ocu dvoje dece — ja sam u finom stepskom pesku u tugjini, u neprijateljskoj zemlji, opremio večnu kuću.

U ovu tišinu uneli smo mi život. Već pri ulazi smo vidjeli jednu prije nas prispjelu grupu austro-ugarskih zarobljenika koji su nosili kamenje i šine, i oni nas burno pozdraviše. Mi smo upućeni nešto dalje između šume i reke u parnu strugaru. Oko nje je bilo nešto drvenih zgrada, kancelarija moskovskog Kazaner željezničkog društva, stan nadzornikov, jedna primitivna šupa za jednu englesku lokomotivu i jedna velika daščara u kojoj je smeštena druga parna mašina.

Mi smo dakle bili u službi moskovskog Kazaner-železničkog društva i naš se posao sastojao u tome, da rukujemo dvema dugim u jednom kružnom testerom. Ja sam po želji našeg novoga

praska No Amerikanci, da ne bi izgubili dobar posao, otvore veliku tvornicu u Podgorici, te su posljednjih godina zaslužili ovim praškom za ubijanje buha isto toliko novaca kao sad u vrijeme rata prodajom praha za ubijanje ljudi. Kako je poznato, i Dalmacija izvozi mnogo toga praška, koji se prodaje pod imenom — „Zacherlin“.

Čitanje evanđelja u narodnom jeziku.

Organ bečke nuncijature i austrijskog episkopata. „Reichspost“, od 18. o. mj. javlja: Kako „Corriere d' Italia“ saznaje, izdat će papa Benedikt XV. u najskorije vrijeme odredbu, da svećenici onaj dio mise kod evanđelja čitaju u jesiku dotične zemlje. Za Italiju je već ta naredba u kreposti, pa svi talijanski svećenici čitaju onaj dio mise kod evanđelja u talijanskom jeziku. Prema tome će se kod nas taj dio mise uvijek čitati u hrvatskom jeziku.

Umrli.

Pregjašnji diplomatski agent Mihalski Georgiev, koji je bio bugarski pisac velikoga glasa, umro je u Sofiji.

U Švicarskoj je umro čuveni pisac novije bugarske književnosti Petko Todorov.

U okolini Münchena umro je 19. ov. mes. slavni bečki filozof Ernst Mach u 79. godini. Njegova najznačajnija djela su: „Istorija mehanike“, „Istina i zabluda“ i „Istorija pronalazaka“.

Naša pošta.

Ljubitelju povjesnice — Niš. Vrlo je lijepo od vas, što se vi i sada, i pored ratnih teškoća, interesujete za takva pitanja, s toga ćemo vas poslužiti sa nekolikim povjesničkim podacima, s kojima ćete se vi u svojim časovima odmora moći lijepo pozabaviti, i da pravilnije ocjenite znamenitosti te druge prijestonice zemlje.

Ime grada Niša potiče iz rimskog doba. On je pod tim imenom — a po drugim izvorima Naissus — od Dioklecijana bio prijestonica provincije Dardanije i protezao se južno od današnjeg Niša, blizu sela Brzibroda. U njemu se rodio 27. februara 274. god. Konstantin I., veliki rimski car. Već u godini 269. nalazi se ime starog grada na mnogim stranama svjetske povjesnice; u toj godini ovdje su potučeni Goti od vojske rimskog cara Claudija. Attila je megjutim razorio na svome strahovitom pohodu 441. god. trakijska i ilirijska mjesta, a među ovima u Mesiji i Niš, kog je tek Justinijan pod imenom Naissopolis obnovio. Stanovništvo tamošnje vrlo malo što zna o tim velikim predanjima njihovoga glavnog grada. U 7. stoljeću bio je Niš u bugarskim rukama i tek su ga u 12. stoljeću uzeli Srbi. Od ovih su ga osvojili Turci 1375., ali su ga morali ustupiti 3. novembra 1443. Magjarskoj pod Jovanom Hunjadijem. U turskim ratovima menjao je Niš svoga gospodara. Godine 1689. 23. sept. ovdje je Turke pobjedio markgraf Ludvig Badenski na čelu Austrijanaca, ali su posle godine dana Turci opet bili gospodari Niša. Godine 1737. ponovo su ga Austrijanci osvojili pod Seckendorfom. U daljem toku povjesnice Niš je došao u ruke Srba. Turci su s njima zaratili te se razbukkala ogorčena borba, u čijem je toku Stevan Singjelić, kad su ga Turci bili očajno napali, u svome opkopu zapalio barutanu i sam odletio u vazduh. Iz lobanja poginulih Srba Turci su na glavnom putu, koji vodi za Carigrad, podigli čuvenu Čele-Kulu, koja se i danas tamo nalazi.

Po sebi se razume, da redaktori nemaju ništa protivu toga, ako im se njihovi prijatelji obrate za savjet. Zato je i ustanovljena naša pošta.

Željezničaru — Jagodina. Morate se malo strpiti, dok nam ne bude moguće, da vam pismom odgovorimo.

Jednom Srbinu — Smederevo. Da, „B. N.“ interesuju se za sve ono, što može da posluži korisno uređenju novog života u ovoj zemlji. Vi se redakciji možete sa svim otvoreno, radi uzajamnog zbliženja, izjasniti o svemu pod zaštitom redakcione tajne.

PRVA BEOGRADSKA Elektro-mehanička radiona

Milutina Markovića

Kralja Milana ul. 8 (dvorište)

prima na izradu i opravku razne mehaničke sprave kao n. pr. elektrizir-aparate, mašine pisaae, šivaće, gramofona i t. d. c134

Stovarište magjarskog VINA

Prodaja na veliko i malo u
Karagjorgjevoj ul. 18. (Sava).

Radnja u Kr. Milanovoj ul. 49 preko puta „KOLOSEUMA“,

dobila je veliku partiju cipela i čarapa muških, ženskih i dječijih, mast i gumu za obuću, pertle i t. d.

PRODAJA EN GROS I EN DÉTAIL

c144

IMAM NA PRODAJU

novih tonetovih stolica,
stolova, čaršava i ku-
.: hinjskog posugja. .:

Za uslove upitati
Makenzijeva ul. 3.

c125

Moja kemička čistiona i bojadisaona odijela, opet je za moje mušterije otvorena.

Anton Kellner

Bojadisar i kemički čistilac.

— BEOGRAD, Zeleni venac br. 14. —

Tvornica: DUŠANOVAC, KRALJEVA UL. 16.

CARO I JELLNER DR. S. O. JAMSTVOM

Beč I., Deutschmeisterplatz 4.

roduznice: Bodenbach, Budapest, Halbstadt i Trst

preuzimaju prevoze sviju vrsti u balkanske države.

Upute badava.

Naš neprežaljani muž, otac i deda

Luj Kapelan

dugogodišnji beogradski pozlatar

preminuo je posle kratkog bolovanja u 75 god., kod svoje čerke u Vel. Plani.

Ovim izvještavamo sve svoje srodnike i prijatelje.

OŽALOŠČENI:

supruga Ana, kei Šarlota, zet Gjura Popović, unuci Dragica, Grlica, Nenad i ostala rodbina.

Vel. Plana 16/23-II-1916 g. c149

Firma St. Sasson Zemun

gospodska ul. 19. preporučuje svoje bogato stovarište Ansichtskarte, Feldpostkarte, hartija i nirnberške robe. Cijene su vrlo niske.

PIVO

REDOVNO TOČI BAJLONOVA PIVNICA, CETINJSKA ULICA BROJ 25.

Od 1. februara prodaju se

„Beogradske Novine“

u Beogradu i u krajevima posjednutim od carskih i kraljevskih četa po cijeni od

4 helera

izvan ovih krajeva i to u Hrvatskoj-Slavoniji, Bosni-Hercegovini i Dalmaciji

6 helera

a u ostalim zemljama austro-ugarske monarhije i u inostranstvu po cijeni od

10 helera

svaki broj.

Mjesečna predplata staje za Beograd i posjednute krajeve

50 helera

izvan ovih krajeva i to u Hrvatskoj-Slavoniji, Bosni-Hercegovini i Dalmaciji

80 helera

a u ostalim zemljama austro-ugarske monarhije i u inozemstvu

Kr. 1.20

„Beogradske Novine“ izlaziti će i u buduće kao jutarnji list za sada.

tri puta nedjeljno:

utornikom, četvrtkom i nedjeljom.

Uredništvo i uprava

„Beogradskih Novina“.

Oglašujte u „Beogradskim Novinama“.

Ekspositura Peštanske Ugarske Komercijalne Banke u Beogradu

vrši bankarske i trgovačke poslove svake vrste,

Opravljaju novčane pošiljke za Austro-Ugarsku, Njemačku i neutralne zemlje

PRIMA ULOGE NA ŠTEDNJU I VRŠI MJENJAČKE POSLOVE PO UMJERENOM TJEČAJU.